

Effectmeting

Mobiel cultureel erfgoed

Effectmeting Mobiel cultureel erfgoed tussen monument en museum

1 Korte omschrijving van het advies

Er zijn goede redenen om beleid op het terrein van mobiel cultureel erfgoed te formuleren, meent de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur. Er zijn twee invalshoeken om dat beleid vorm te geven, de invalshoek van monumentenzorg en de invalshoek van museaal beleid. De motie-Hulman uit het jaar 2000 kiest voor een monumentale invalshoek, de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur bepleit een museale beleidsvisie. Een sluitende wettelijke bescherming van mobiel cultureel erfgoed lijkt op gemeentelijk niveau juridisch niet goed mogelijk en ook het toezicht op de uitvoering van monumentenbeleid is een zware taak door de noodzakelijke opbouw van een nieuw stelsel van vergunningen en een controleapparaat.

De Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur raadt de gemeente af om een eigen register in het leven te roepen. De opstelling van een register wekt grote verwachtingen over een actieve inbreng van de gemeente en zou een onoverzienbare financiële last in de richting van de gemeente leggen. Beter is het om uit te gaan van museale registers. Met het formuleren van museaal beleid bestaat in Rotterdam veel ervaring. Musea zijn altijd al nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van de collectie Rotterdam. Het behoort tot de kerntaak van musea om te verwerven, te bewaren, kennis te verzamelen, te beheren en te ontsluiten. Musea zijn ook gewend om selectiecriteria te ontwikkelen om uit een veelheid van objecten de relevante voorwerpen te kiezen en te bewaren. Zeker nu op landelijk niveau criteria zijn ontwikkeld voor de beoordeling van mobiel erfgoed, het zgn. 'Waardestellend kader' van het Instituut Collectie Nederland, moet het goed mogelijk zijn om in Rotterdam tot een verantwoorde keuze te komen van wat voor de geschiedenis van deze stad het behouden waard is. Groot belang wordt gehecht aan de vorming van ensembles van roerend en onroerend erfgoed en aan het levend houden, het laten functioneren van gebruiksklare voorwerpen.

De Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur adviseert bij de uitwerking van het beleid samen te werken met twee koppels van twee met name genoemde instellingen: het Maritiem Museum Rotterdam en het Havenmuseum voor wat betreft de water- en havengebonden voorwerpen, het Historisch Museum Rotterdam en de Stichting RoMeO voor wat betreft de publieke transportmiddelen en eventueel ander rollend materieel. In twee bijlagen bij het advies wordt ingegaan op de actuele situatie van het Havenmuseum en RoMeO en worden voorstellen gedaan voor directe gemeentelijke ondersteuning van deze instellingen. Op de vier genoemde instellingen zijn de uitgangspunten van het gemeentelijk museumbeleid van toepassing. In beginsel moeten zij tezamen alle museale functies uitvoeren. De gemeente kan de instellingen ondersteunen met verschillende beleidsinstrumenten die in het advies verder worden toegelicht.

De Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur adviseert om te komen tot een beperkte kerncollectie Rotterdams mobiel cultureel erfgoed. Onderhoud en beheer van deze collectie moet goed worden geregeld en door middel van publiekprivate samenwerking wordt het behoud van de voorwerpen voor de stad zeker gesteld. Een veel bredere categorie voorwerpen wordt facilitair ondersteund, zo mogelijk via het Havenmuseum en RoMeO.

Bij het behoud van mobiel cultureel erfgoed zijn vele particulieren en talloze vrijwilligers betrokken. Het is van groot belang dat bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid rekening wordt gehouden met deze betrokkenheid. De inzet van particulier initiatief moet een kernwaarde zijn in het gemeentelijk beleid op dit erfgoedterrein.

2 Gang door het gemeentelijk apparaat

Door de dienst Kunst en Cultuur is snel na het uitbrengen van het advies een uitvoerige nota opgesteld, getiteld Nota Mobiel Cultureel Erfgoed, die geagendeerd werd voor een vergadering van het college van Burgemeester en Wethouders en vervolgens van de raadscommissie Cultuur. Op 2 maart 2006 ten slotte heeft de gemeenteraad van Rotterdam de nota vastgesteld. In de nota wordt een uitvoerig overzicht gegeven van de ontwikkelingen op dit beleidsterrein vanaf het moment van aanvaarding van de motie-Hulman in november 2000. In de nota wordt het advies van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur uitvoerig weergegeven en besproken. Uit een vergelijking tussen het raadsadvies en de gemeentelijke nota blijkt, dat het raadsadvies praktisch onverkort wordt overgenomen. Gesteld kan worden, dat het advies van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur daarmee integraal onderdeel is geworden van het gemeentelijk beleid.

3 Waarneembare effecten + 4 Beoordeling

De kern van het raadsadvies, behandel mobiel cultureel erfgoed met een museale blik, niet vanuit monumentenzorg, is inmiddels in het veld gemeengoed. De samenwerking tussen het Havenmuseum en het Maritiem Museum lijkt door het advies en de gemeentelijke nota duidelijk versterkt. De subsidiering van het Havenmuseum is door het OntwikkelingsBedrijf Rotterdam overgedragen aan de dienst Kunst en Cultuur en daardoor makkelijker te rangschikken onder het generale museumbeleid. De samenhang tussen Rotterdamse ontwikkelingen en het landelijk beleid (zgn. waardestellend kader) is sterker geworden.

Tijdens en direct na het uitbrengen van het advies is ampeel overleg geweest met het veld. (Bijeenkomsten van 7 december 2005 in het Maritiem Museum Rotterdam en op 25 januari 2006 in De Unie.) Niet alleen werd deze mogelijkheid om in de beleidsontwikkeling te participeren door het veld op prijs gesteld, ook hebben deze bijeenkomsten een stimulerend effect gehad op de samenhang in het veld.

Pogingen om ook financieel tot uitvoering van het nieuwe beleid op het terrein van mobiel cultureel erfgoed te komen zijn nog niet geslaagd. In de verschillende zgn. collegeretraites heeft het onderwerp wel op wensenlijstjes gestaan, maar de voornemens zijn nog niet gehonoreerd.

5 Vervolgstappen

In de sectoranalyse musea en erfgoed heeft de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur opnieuw aandacht gevraagd voor dit beleidsterrein. Bekend is dat ook de dienst Kunst en Cultuur deze problematiek regelmatig bij de wethouder onder de aandacht brengt. In het kader van de komende cultuurplanprocedure (2009-2012) zullen de instellingen in hun beleidsplannen ongetwijfeld terugkomen op ons advies en de gemeentelijke nota, hetgeen mee zal worden genomen in de advisering van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur in het kader van dit cultuurplan. Daarnaast zou de Raad het initiatief kunnen nemen om het veld te mobiliseren wat meer druk richting gemeentebestuur uit te oefenen om het vastgestelde beleid

daadwerkelijk te implementeren. Onlangs werd de Raad betrokken bij een initiatief van de directeuren van het Maritiem Museum en het Havenmuseum om de draad van het advies weer op te pakken en afspraken te maken om gemeentelijke implementatie uit te lokken. Met de voorzitter van de Stichting RoMeO is vrij veel contact, evenals met directie en medewerkers van het Historisch Museum Rotterdam. Mobiel erfgoed blijft aldus op de agenda staan.